

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛЛ	1	0	0	1	0	6	1	7
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

Балканистика

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Е	3	4	0
---	---	---	---

Е	3	4	1
---	---	---	---

Албанска литература 1 и 2 част

Преподавател: доц. д-р Русана Бейлери

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	90 (45+45)
Обща аудиторна заетост		90
Извънаудиторна заетост	Самост. четене на албанска художествена литература в превод	30
	Курсов учебен проект	30
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	20
	Презентация	15
	Посещение в музей/изложба/посолство	5
	Посещение в архив	5
	Присъствие на научна конференция	10
	Прожекция на албански филми	5
Обща извънаудиторна заетост		120
ОБЩА ЗАЕТОСТ		210
Кредити аудиторна заетост		3
Кредити извънаудиторна заетост		4
ОБЩО ЕКСТ		7

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.1	Оценка първа част: Писмена курсова работа върху албанска художествена литература на български език с рецензия	50%
1.2	Оценка първа част: Изпит	50%
2.1.	Оценка втора част: Самостоятелно проучване по избрани съвременни автори	50%
2.2.	Оценка втора част: Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът се опира на интердисциплинарния подход, при който студентите използват активно знанията си по практически албански език и изучаваните балкански езици и литератури като средство за пълноценно вникване в особеностите на албанската литература и за включването ѝ в балканистичните и съпоставителни изследвания.

Предварителни изисквания:

Съгласно учебния план студентите изучават албанска литература, след като са изучавали четири семестъра практически албански език. Въпреки че лекциите по албанска литература се водят на български език, част от предвижданите резултати се опират на очаквани от тях знания и по практически албански език.

Очаквани резултати:

1. Придобиване на познания за:
 - Историческата и културна среда в Албания и въздействието ѝ върху развитието на албанската литература в отделните периоди.
 - Биографията и творчеството на най-значимите автори от старата и нова литература
 - Влиянието на албанския фолклор върху литературата на отделните автори
 - Особеностите на основните литературни течения на албанска почва
 - Албанската културна, литературна и просветна дейност в България
2. Усъвършенстване на уменията за литературен анализ и компаративно мислене
3. Развиване на умения за самостоятелно боравене с библиографските и интернет източници по темата на български и чужди езици (в зависимост от езика, който владеят студентите).
4. Прилагане на знанията от практически албански чрез боравене с литературната терминология на албански език и четене на произведения в оригинал.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорарум
	УВОД	3
1.1	Общ преглед на историята на албанския език и албанската литература. Периодизация на албанската литература. Основни библиографски източници и справочна литература.	
1.2.	Албански колонии извън страната. Диаспора. Културологичен аспект на понятието „албаноезично пространство“.	3
	АЛБАНСКИ ФОЛКЛОР	
1.3	Обзор на фолклорните сборници и изследвания	2
1.4.	Календарни празници и традиции. Обичаи и обреди /раждане, женитба, смърт/. Анализ на люлчини песни, забавни мотиви и надгробни ридания	4
1.5.	Героичен епос. Анализ на цикъла “Муйо и Халил”. Съпоставка с теми, образи и мотиви от българския и балканския фолклор	3
1.6.	Албанско обичайно право - Канонът на Лека Дукагини.	4
1.7.	Фолклорните мотиви в албанската литература. Обсъждане на новелата на Исмаил Кадаре “Посърналият април”	2
	СТАРА АЛБАНСКА ЛИТЕРАТУРА	1
1.8.	Първи писмени паметници на албански език	2
1.9.	Първи албански хуманисти: Марин Барлети, Димитър Френгу, Марин Бечикеми. “История на живота и делата на Скендербег” на М.Барлети	3

1.10.	Писмена литературна традиция в средите на албанското католическо духовенство 16-17 в. "Тербник" на Гьон Бузуку – първо произведение на албански език (историческа, литературна и езиковедска стойност).	3
	Пиетър Буди, Франг Барди, Пиетър Богдани	
1.11.	Албанската литература през 18 век. Мюсюлманска традиция – Незим Фракула, Сюлейман Наиби, Хасан Зюко Камбери. Итало-албански (арбърешки) автори – Н. Филя, Н.Кета, Юл Варибоба	3
1.12.	Литературоведска и езиковедска терминология на албански език	3
1.13.	Арбрешка литература през 19 век – Йероним де Рада, Гаврил Дара-Младши, Зеф Серембе.	3
1.14	Идеология и културна програма на Възраждането (Рилиндие).	3
1.15	Албанска възрожденска културно-просветна дейност в България. Албански периодичен печат в България.	3
2.1.	Наим Фрашери – родоначалник на новата албанска литература Бекташийството в албанската културна традиция.	4
2.2.	Андон Зако Чаюпи – биография и творчество. Прожекция на филм по пиеса на автора	2
2.2.	Ндре Миета – биография и творчество. Особенности на романтизма в албанската литература (арбърешки автори, Наим Фрашери, А.З.Чаюпи, Ндре Миета)	2
2.4.	АЛБАНСКАТА ЛИТЕРАТУРА В ПЕРИОДА НА НЕЗАВИСИМОСТТА	1
2.5.	От романтизма към символизма в албанската литература – Асдрени, Л.Порадеци	3
2.6.	Развитие на албанската драматургия. Елементи на класицизма в албанската литература.	2
2.7.	Фан Ноли – историк, държавник, публицист, драматург, преводач, една от най-значимите фигури на албанската култура през 20 век	3
2.8.	Фаик Коница – проводник на европейския менталитет в албанската литература. Развитие на албанската литературна критика	3
2.9.	Шкодренски католически кръг. Герг Фица, Ернест Количи	2
2.10.	Мигени – биография и творчество	2
2.11.	Периодичен печат през 20-те – 40-те години на 20 век в Албания. Наблюдения върху особеностите на гегийския диалект в литературните произведения на авторите-класици	3
2.12.	Автори от 30-те и 40-те години. Сантиментализмът в алб. л-ра. Десидентите в албанската литература.	2
	СЪВРЕМЕННА АЛБАНСКА ЛИТЕРАТУРА	
2.13.	Развитие на албанската култура и литература в периода 1944-1991 г	3
2.14.	Исмаил Кадаре. Дритъро Аголи. Биография и творчество.	3

2.15	Съвременни албански автори – преподавател и студенти	6
2.16.	Албанската литература в Косово и Македония. Тенденции, автори, творби Заключителен обзор. Българска литература в превод на албански език.	4

Конспект за изпити

№	Теми
1.	Развитие на албанския език и литература в периода XV-XVIII век
2.	Възрожденски период в албанската литература – етапи, арбърешки и албански автори, културно-просветни центрове
3.	Албански автори в периода на Независимостта. Литературни направления и жанрове през първата половина на XX век
4.	Съвременна албанска литература. Специфика на албанската литература в Косово
5.	Преводи на албанска художествена литература на български език

Библиография

Основна:

Художествена литература:

- Бесник Мустафай. *Невъзвратимо лято*. София, 2004. Превод М. Маринова
- Бесник Мустафай. *Жега и шурци*. София, 2006. Превод М. Маринова
- Бен Блуши. *Отело, мавърът от Валона*. София, 2017. Превод Е. Търпоманова
- Григор Бануши. *Гневът на самодивите*. София, 2020. Превод Е. Търпоманова
- Григор Бануши. *Недовършена симфония*. София, 2024. Превод Е. Търпоманова
- Дритъро Аголи. *Величието и залезът на другаря Зюльо*. София, 1978. Превод М. Маринова
- Дритъро Аголи. *Човекът с оръдието*. София, 1981. Превод М. Маринова
- Исмаил Кадаре. *Генералът на мъртвата армия*. София, 1966. Превод М. Маринова
- Исмаил Кадаре. *Хроника на камък*. София, 1975. Превод Е. Котова
- Исмаил Кадаре. *Кой доведе Дорунтина*. (сборник). София, 1989. Превод М. Маринова
- Исмаил Кадаре. *Нишата на позора*. (сборник). София, 1990. Превод М. Маринова
- Исмаил Кадаре. *Концерт в края на зимата*. Бургас, 1992. Превод М. Маринова
- Исмаил Кадаре. *Орелът*. Сп. „Факел”, №6, 1997. Превод М. Маринова
- Исмаил Кадаре. *Кьорферманът*. Пловдив, 1999. Превод М. Маринова
- Исмаил Кадаре. *Есхил, този голям несретник*. София, 2003. Превод М. Маринова
- Исмаил Кадаре. *Легенда на легендите*. София, 2003. Превод М. Маринова
- Луан Старова. *Времето на козите*. София, 2002. Превод Н. Стоянов.
- Луан Старова. *Ервехе*. София, 2019. Превод М. Петров
- Луан Старова. *Балканвавилонци*. София, 2017. Превод Т. Попова
- Луан Старова. *Балканският ключ*. София, 2018. Превод М. Петров

Луан Старова. *Завръщането на козите*. София, 2016. Превод Т. Попова
Луан Старова. *Посланикът на държавата, която няма да съществува*. София, 2020. Превод М. Петров
Луан Старова. *Цариградският емигрант*. София, 2023. Превод М. Петров
Луан Старова. *Границата*. София, 2023. Превод М. Петров
Мигени. *Песен на гордата болка*. София, 1959. Превод М. Маринова и М. Ганчев
Между две планини високи. Албански народни песни. София, 1979. Превод М. Ганчев и Т. Кацори
Намик Докле. *Там където слънцето изгрява два пъти*. София, 2021. Превод З. Костадинова
Реждеп Кьося. *Смъртта ми иде от такива очи*. Пловдив, 1982. Превод М. Маринова
Руди Еребара. *Епосът на утринните звезди*. София, 2020. Превод Е. Търпоманова
Сали Башота. *Прокълнатата красота*. София, 2012. Превод Д. Велева
Стефан Чапалику. *Всеки полудява по свой начин*. София, 2022. Превод Р. Бейлери
Тома Кацори. *Поколения*. Разкази. София, 1962.
Фатос Конголи. *Сънят на Дамокъл*. София, 2005. Превод З. Костадинова
Флютура Ачка. *Самотата на една жена*. София, 2006. Превод В. Генков

Специализирана литература:

Ант. Желязкова (съставител). *Албания и албанските идентичности*. София, 2000.
Боби Бобев, Тома Кацори. *Албания*. София, 1999.
Бойка Соколова. *Албанският възрожденски печат в България*. София, 1979.
Боян Гюзелев. *Албанци в Източните Балкани*. София, 2004.
Гентиана Хаджихяхя. *Албанският национален характер след Втората световна война*. София, 2006.
Людмил Станков. *Албанският говор в село Мандрица*. София, 2016.
Румяна Станчева. *Сравнително литературознание и Балканистика*. София, 2011
Румяна Станчева. *Сравнително литературознание*. София: Колибри, 2023
Русана Бейлери. *Албанската литература като огледало на народната душевност*. София, 2009.
Хекуран Бала. *Народопсихология на албанците*. Велико Търново, 2003. Пр. Д. Петрова и Р. Младенова
Robert Elsie. *History of Albanian Literature. I-II*. New York: Columbia University Press, 1995.
Robert Elsie. *A Dictionary of Albanian Religion, Mythology, and Folk Culture*. London: Hurst&Co, 2001.
Robert Elsie. *Albanian literature. A short history*. London: I.B.Tauris&Co, 2005.
Bejleri Rusana&Liljana. *Shkrimtari shqiptar Thoma Kacori në Bullgari. Jeta dhe vepra (1922-2008)*. София, 2022.
Shehri Dhurata, Asllani Persida. *Për një histori të krahasuar të letërsisë shqipe*. Tiranë, 2021.

Интернет източници:

Сайт по албанистика на български език: www.albanianbg.com

Сайтове по албанистика на английски език:

www.elsie.de

www.albanianliterature.net *Допълнителна литература: Културологични материали на английски език*

www.albanianhistory.net

www.albanianphotography.net

<http://www.albanianart.net>

Дата: 22.06.2024

Съставил: доц. д-р Р. Бейлери

Приета с протокол №7 на ФС на ФСФ от 09.07.2024 г.